

HUSK DE PERSONLIGE OVERVEJELSER

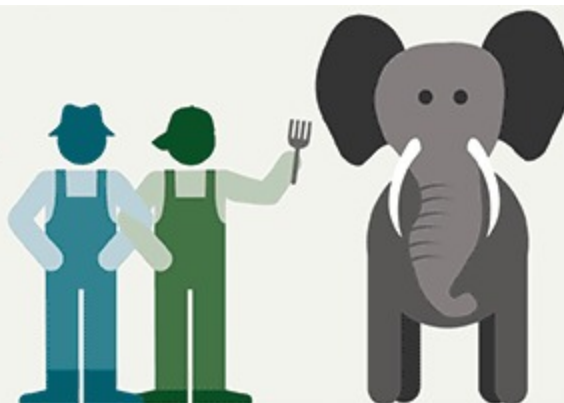
STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Et ejerskifte handler ikke kun om tal, bundlinje og skatteoptimering. De bløde dele af et ejerskifte er lige så vigtige at forholde sig til – uanset om du er køber eller sælger. Ofte er barriererne ikke kun økonomiske, men også følelsesmæssige.

TÆM ELEFANTEN!

Få inspiration til at tage dit ejer- eller generationsskifte én bid ad gangen.

ELEFANTEN SKAL TÆMMES

Uanset om du er køber eller sælger, er en barriere for ejer- eller generationsskiftet ofte de familiekonflikter, der kan opstå, når talen falder på ejerskifte. Skal søn eller datter overtage bedriften? Skal de hver overtage en halvdel? Har børn eller børnebørn ingen planer om at overtage slægtgården, og skal sælger hellere tænke i at ejerskifte med en betroet medarbejder?

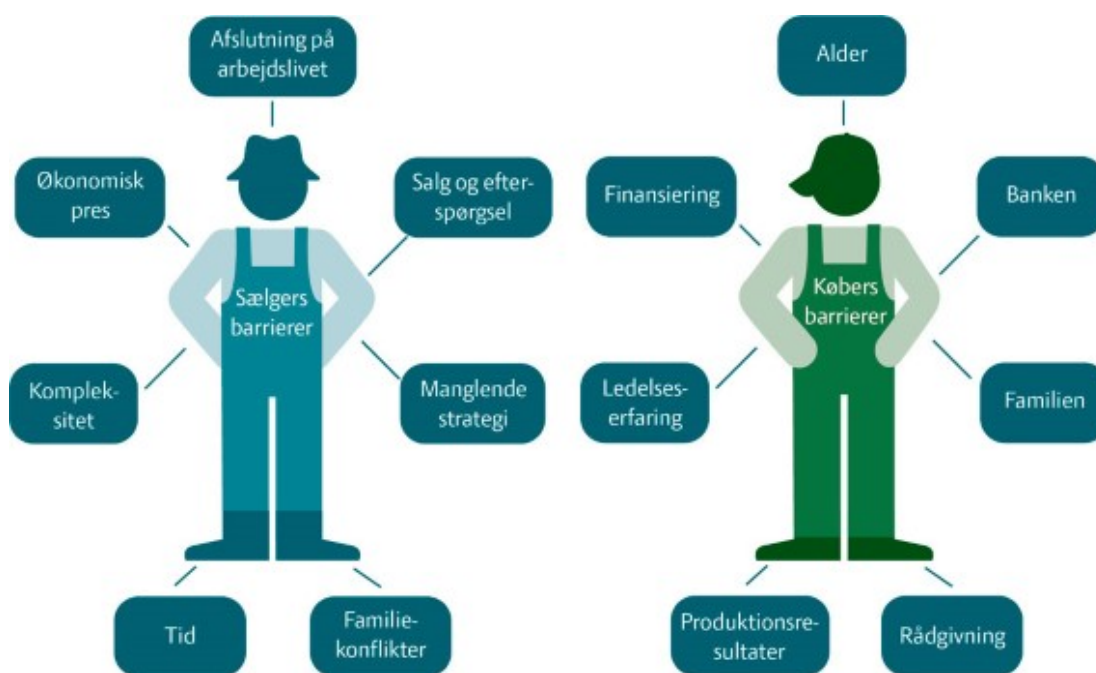
Også tanken om at flytte fra gården og afslutte et langt arbejdsliv i landbruget kan opleves som en barriere for sælger. En stor del af din identitet og netværk kan være hængt op på arbejdet som landmand, og det kan virke næsten uoverskueligt at bygge et nyt liv op væk fra gården.

"Jeg havde altid regnet med, at børnene ville overtage. Jeg havde selv en medarbejder, som kunne overtage, men valgte ham fra, fordi jeg regnede med at børnene ville overtage."

Når der sker forandringer i vores liv, som i forbindelse med et ejer- eller generationsskifte, kan det få følelserne til at løbe af med os. Den følelsesmæssige og lystbetonede "indre elefant" kommer måske op til overfladen og får lov til at fylde mere, end godt er. Det kan gøre diskussionerne om ejerskiftet vanskeligere end nødvendigt og resultere i uønskede familiekonflikter.

"Man skal som ung nogle gange overbevise sine forældre om sin egnethed."

Alle de følelser, der dukker op i forbindelse med et ejerskifte, skal derfor adresseres, og det kræver en god dialog i familien. Inddrag f.eks. en rådgiver for at lande diskussionerne på den bedst mulige måde.

Eksempler på købers og sælgers barrierer

ANDRE BARRIERER FOR KØBER

Ser man på købers barrierer, fylder ikke kun de personlige overvejelser, men i høj grad også købers udfordringer med at finde finansiering. Samtidig understreger mange købere, at god, personlig og udfordrende rådgivning gør en stor forskel i ejerskifteprocessen. Måske foretrækker du ligesom mange andre unge landmænd også at vente med at etablere dig, til du har opnået en vis ledelseserfaring, vist produktionsresultater på andre bedrifter end den fædrene gård og fået lidt mere erfaring.

ANDRE BARRIERER FOR SÆLGER

Ud over de personlige barrierer kan også udfordringer med finansieringen stille sig hindrende i vejen for dit ejerskifte som sælger. Er du udfordret på din økonomi, kan du endda opleve det som et pres at få styr på finansieringsdelen. Måske kan du ikke få øje på konstruktive og realistiske løsninger og afholder dig derfor fra at komme i gang med ejerskifteprocessen. Eller måske udebliver den rigtige køber, fordi ejendomsvurderingen er for høj.

"Jeg kan ikke holde ud at tænke på det, så derfor udskyder jeg det."

Derudover kan den kompleksitet, som er en naturlig del af et ejerskifte, tage pusten fra enhver. Og har du ikke lagt en strategi for dit ejerskifte, kan det også bremse processen. SEGES' brugerundersøgelse viser, at kun hver ottende landmand har skrevet sin exit-strategi ned. Endelig spiller en generel mangel på tid og overskud i hverdagen måske lige så stor en rolle for dig som for mange andre sælgere.

KONTAKT DIN RÅDGIVER

Men barriererne til dit ejer- eller generationsskifte kan håndteres. Din lokale rådgiver kan hjælpe dig med at tackle udfordringerne og få hul på dit ejerskifte.

Start f.eks. med at tage "[Test dit ejerskifte](#)" og sende resultatet til din rådgiver.

CASE: EN TRADITIONEL FAMILIEHANDEL

Familien Thomsens ejerskifteproces var ikke helt uden udfordringer. Blandt andet fik far og søn ikke lavet en tilstrækkelig forventningsafstemning omkring en exit-model – altså en konkret plan for, hvordan faren skulle ud af virksomheden, eller i hvilke trin og hvilken hastighed sønnen skulle overtage virksomheden.

Når faren Jens ser tilbage på processen, tænker han, at han i særlig grad selv var årsag til, at de ikke fik udarbejdet en mere fast exit-model tidligere i forløbet. Jens frygtede "det tredje liv" og var bange for at komme til at kede sig efter generationsskiftet. Han ønskede også at se tiden an og vurdere sønnens kvalifikationer som ejerleder, inden de gik ind i et egentligt generationsskifte.

På andre områder lykkedes det dem at lave en forventningsafstemning. De havde en klar beskrivelse af deres rollefordeling og ansvarsområder. Jens fik ansvaret for markbruget, og Mikkel for mælkeproduktionen.

I dag er de begge overbevist om, at en konkret exit-model ville have bragt dem tættere på at gennemføre generationsskiftet.

Kom videre til andre dele af Inspirationssiden ved at klikke på emnerne nedenfor.

VÆRD AT VIDE

Det gode ejer- og generationsskifte – Hvad skal du overveje?

Hvordan forbereder du et succesfuldt ejerskifte? Hvad skal du være opmærksom på, og hvad er det en god idé at få ekstern hjælp til?

Mød svineproducent Henrik Bøje Nielsen og far og søn, Peter og Hans Christian Carstensen, i [videoen](#) og få deres bud på, hvad der skal til for at gennemføre et ejerskifte med succes.

Generationsskiftet kan tage en ny drejning

Selv om strategien for et generationskifte er lagt, kan der ske uforudsete ting, som kræver villighed til at ændre på planerne. Det oplevede datteren Christina og faren Torben, der midt i processen måtte skifte retning.

Mød dem i [videoen](#) eller læs [artiklen](#) om, hvordan deres generationskifte ændrede kurs. (Videoen er lavet i projektet "Landbrugets placering i en ny økonomisk normal".)

Kom videre til andre dele af Inspirationssiden ved at klikke på emnerne nedenfor.

Test dit ejerskifte > LÆS MERE HER	Husk de personlige overvejelser > LÆS MERE HER	Kom i gang i god tid > LÆS MERE HER
Hvad med finansieringen? > LÆS MERE HER	Hvad med ejerformen? > LÆS MERE HER	Få styr på fakta om ejerskifte i landbruget <i>Skal du altid være landmand, eller skal du på pension, når du er 65?</i> > LÆS MERE HER